

Olena Kostyunik
*Candidate of Economic Sciences, Docent,
National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»*

Костюнік О.В.
*кандидат економічних наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-501-3-27>

SOCIAL INNOVATIONS AS A TOOL FOR SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

СОЦІАЛЬНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Розвиток економіки країни залежить від багатьох факторів, які мають стабілізувати та стимулювати певні сфери діяльності (галузі). Неймовірно тяжко це відбувається під величезним впливом зовнішніх факторів (COVID-19, війна), які дестабілізують економіку та знижують показники розвитку. Більшість країн застосовують інноваційні детермінанти для покращення сталого розвитку економіки. Прихильність до інновацій пов'язана з переходом до нового технологічного укладу. Особливе місце в системі сталого розвитку займають соціальні інновації. Це пов'язано з динамікою соціально-демографічних процесів розвитку глобальної спільноти та інтеграцією досягнень науково-технічного прогресу у сферу споживання [1].

Соціальні інновації визначають як розробку та впровадження нових ідей (товарів, послуг та моделей) для задоволення соціальних потреб і створення нових соціальних відносин або співпраці. Вони представляють нові відповіді на нагальні соціальні вимоги, які впливають на процес соціальних взаємодій та спрямовані на покращення самопочуття людини. Це інновації, які не тільки корисні для суспільства, але й покращують дієздатність індивідів. Можливість їх використання забезпечується як державним сектором, так і ринками, щоб товари та послуги краще задовольняли індивідуальні, а також колективні прагнення.

Соціальні інновації описують весь процес, за допомогою якого розробляються нові відповіді на соціальні потреби щоб забезпечити кращі соціальні результати.

Цей процес складається з чотирьох основних елементів:

- виявлення нових (незадоволених) соціальних потреб;
- розробка нових рішень у відповідь на ці соціальні потреби;
- оцінка ефективності нових рішень у задоволенні суспільних потреб;
- розширення ефективних соціальних інновацій.

Кожен елемент повинен мати стабілізаційну основу для ефективного вирішення соціальної проблематики людства, що дає величезний поштовх до сталого розвитку економіки.

Останнім часом соціальні інновації набули активної популярності як новий напрям рішення соціальних проблем, тобто соціальні інновації це ініціативні, сталі та ефективні рішення, які принесуть користь суспільству в цілому через скорочення соціальних витрат або збільшення соціальних виплат, інакше кажучи, шляхом створення соціальної цінності [2].

Соціальні інновації на сьогоднішній день активно вирішують соціально-економічні та екологічні виклики та сприяють справедливій трансформації. Це включає проблеми, пов'язані з подоланням бідності, охорони здоров'я, освіти, культури, житлом і розвитком громад, а також збереженням навколишнього середовища та сприянням справедливому доступу до ресурсів (природних). Рушійними силами, що ефективно змінюють тенденцію до впровадження соціальних інновацій впершу чергу є правова база та політика підтримки соціально-інноваційних проєктів, які створюють важливі можливості для розвитку та розширення суб'єктів соціальної економіки (заохочення транскордонного співробітництва). Сприятлива нормативно-правова база дає можливості для масштабування сталого зростання та глобального охоплення соціальної економіки.

Також соціальні інновації охоплюють створення та впровадження нових рішень, які передбачають концептуальні, процесні, продуктові або організаційні зміни з кінцевою метою підвищення добробуту і благополуччя суспільства. Численні ініціативи, запроваджені соціальною економікою, громадами та соціальними підприємцями, продемонстрували інновації у вирішенні соціально-економічних та екологічних проблем, а також сприяли економічному розвитку. Приклади таких інновацій включають проєкти з відновлюваної енергії під керівництвом громади та програми мікрофінансування. Зміна клімату привертає увагу вже кілька років, як раз це сфера, де найбільше інновацій, оскільки міста, транспорт і житло мають бути радикально реорганізовані, щоб зменшити викиди вуглецю та адаптуватися до зміни клімату (електромобілі, калькулятори вуглецю).

Позитивні тенденції впровадження соціальних інновацій післявоєнного періоду та сталого розвитку економіки можуть виражатися у створенні нових робочих місць (для роботи офлайн та онлайн, а також із забезпеченням робочих місць для людей із інвалідністю), збільшенні гідної оплати праці кваліфікованих працівників та їх самореалізація (врахування гендерної рівності), забезпеченні умов праці (організації робочого місця для роботи офлайн та надання потрібної техніки для роботи онлайн), відпочинку (із врахування умов праці), медичного страхування чи обслуговування, підвищення якості освіти. Це демографічна ситуація в країні, яка розглядається з двох позицій: збільшення тривалості життя, що потребуватиме нових дій до організаційних процесів (нарахування пенсій, проживання та психологічна допомога) та зменшення кількості населення України: малочисленість чоловіків в Україні (низька народжуваність, мобілізація); міграція та смертність.

Особливо мають бути враховані фактори пов'язані із відбудовою країни: будівництво житла, а також його доступність для певної верстви населення та будівництво (ремонт) доріг, відновлення всього регіону (громади), підвищення якості життя, а також відновлення есосистеми регіонів, які пошкоджені військовою технікою (флова та фауна) тощо.

Література:

1. Ушкаренко І., Соловійов А. Соціальні інновації у системі сталого розвитку. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. Вип. 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-03-05>
2. Phillips J.A., Deiglmeier K., Miller, D.T. (2008). Rediscovering social innovation. *Stanford Social Innovation Review*. 2008. Vol. 6(4). P. 34-43.